

Αιτιολογική Έκθεση

στο σχέδιο νόμου «Κύρωση της Συνθήκης Εμπορίας Όπλων»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Η Συνθήκη Εμπορίας Όπλων των Ηνωμένων Εθνών υιοθετήθηκε στις 3 Απριλίου 2013 από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (A/RES/67/234B) και άνοιξε για υπογραφή στην έδρα του Οργανισμού στις 3 Ιουνίου 2013. Η Σύμβαση αποτελείται από το Προοίμιο και 28 Άρθρα.

Η Συνθήκη εγκαθιστά ένα ρυθμιστικό πλαίσιο εμπορίας συμβατικών όπλων. Τα συμβαλλόμενα κράτη ωθήθηκαν στην υπογραφή της από την επιθυμία να εμποδίσουν και να εξαλείψουν την παράνομη εμπορία καθώς και να εμποδίσουν την διάχυση συμβατικών όπλων προς την παράνομη αγορά ή προς μη εξουσιοδοτημένους τελικούς χρήστες, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων χρήσεως σε τρομοκρατικές ενέργειες.

Τα συμβαλλόμενα κράτη, επίσης, συνεκτίμησαν και το γεγονός ότι το εμπόριο συμβατικών όπλων που είναι παράνομο ή λειτουργεί άνευ ρυθμιστικού πλαισίου, έχει σημαντικές ανθρωπιστικές, οικονομικές, κοινωνικές διαστάσεις αλλά και προκαλεί σοβαρούς κινδύνους ασφαλείας. Από την άλλη πλευρά, όμως, ενθαρρύνεται το νόμιμο διεθνές εμπόριο συμβατικών όπλων καθώς έχει εισαχθεί, επίσης, ειδική μνεία που αναφέρει ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο που δημιουργείται με την συνθήκη δεν θα πρέπει να προκαλέσει εμπόδια στη διεθνή συνεργασία και στο νόμιμο εμπόριο υλικών, εξοπλισμού και τεχνολογίας που αποβλέπει σε ειρηνικούς σκοπούς

Η Συνθήκη έχει πεδίο εφαρμογής στις διεθνείς διακρατικές σχέσεις και δεν έχει πρόθεση να θίξει την εσωτερική έννομη τάξη κάθε συμβαλλόμενης χώρας. Στο Προοίμιο αναφέρεται ρητώς ότι δεν θίγεται η εθνική κυριαρχία ενός εκάστου συμβαλλόμενου κράτους, που διατηρεί την εξουσία να ρυθμίζει, κατ' αποκλειστικότητα τα συμβατικά όπλα εντός Επικράτειάς του, σύμφωνα με το εθνικό του νομοθετικό σύστημα.

Η συμμετοχή της χώρας μας κρίθηκε σκόπιμη διότι εκτιμήθηκε ότι στην ευαίσθητη πολιτικά περιφέρειά μας, η Ελλάδα θα ωφεληθεί από την επιβολή κανόνων και ελέγχων στην διακίνηση συμβατικών όπλων. Η Συνθήκη καλύπτει ένα διεθνές νομικό κενό που τύγχανε εκμετάλλευσης και συνεπώς, η εφαρμογή της, ευελπιστείται ότι θα συμβάλλει στη μείωση του λαθρεμπορίου όπλων και θα περιορίσει τα μέσα των εγκληματικών και τρομοκρατικών οργανώσεων, ενώ παράλληλα, να διευκολύνει την πρόσβαση αγορών στις νόμιμες επιχειρήσεις παραγωγής τέτοιου υλικού.

Ειδικότερα με τη Σύμβαση που υποβάλλεται για κύρωση με αυτό το Σχέδιο Νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα:

Στο άρθρο 1 καθορίζεται ο σκοπός της Συνθήκης που είναι η καθιέρωση κοινών διεθνών προτύπων που θα ρυθμίζουν την εμπορία των συμβατικών όπλων και παράλληλα θα εμποδίζει την εκτροπή τους στο παράνομο εμπόριο.

Το άρθρο 2 της Συνθήκης προσδιορίζει τις οκτώ (8) κατηγορίες συμβατικών όπλων και ορίζει το πεδίο εφαρμογής της, που είναι η βελτίωση της ρύθμισης των διακρατικών εμπορικών συναλλαγών. Συγκεκριμένα, οι συναλλαγές όπως «εισαγωγή», «εξαγωγή», «διέλευση», «μεταφόρτωση» ή «διαμεσολάβηση» ομαδοποιούνται και αναφέρονται ως «μεταφορά».

Το άρθρο 3 αναφέρεται στα πυρομαχικά των οκτώ κατηγοριών που αναγράφονται στο άρθρο 2, και την υποχρέωση των κρατών να εφαρμόζουν τα ίδια κριτήρια για τις αδειοδοτήσεις των σχετικών πυρομαχικών με αυτά των όπλων, όπως ορίζονται από τα άρθρα 6 & 7. Καλεί παράλληλα, τα συμβαλλόμενα κράτη να διατηρούν ένα εθνικό σύστημα ελέγχου που θα επιτηρεί την μεταφορά των πυρομαχικών.

Το άρθρο 4 αναφέρεται στα κινητά μέρη και ανταλλακτικά των συμβατικών όπλων, και την υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να διατηρούν ένα εθνικό σύστημα ελέγχου που θα επιτηρεί την μεταφορά τους βάσει των άρθρων 6 & 7 της Συνθήκης.

Το άρθρο 5 αναφέρει τους γενικούς όρους εφαρμογής και λειτουργίας της Συνθήκης. Συγκεκριμένα, καλεί τα κράτη να διατηρούν ένα εθνικό σύστημα ελέγχου για τις κατηγορίες όπλων που αναφέρονται στο άρθρο 2, να κοινοποιούν τα στοιχεία αυτά στη Γραμματεία της Συνθήκης και να ορίσουν τις αρμόδιες αρχές υπεύθυνες για την αποτελεσματική και διαφανή λειτουργία του εθνικού συστήματος ελέγχου για τη μεταφορά των συμβατικών όπλων.

Το άρθρο 6 αναφέρεται στις Συνθήκες (πολυμερείς και διμερείς) απαγόρευσης αδειοδότησης μεταφορών των υλικών που αναγράφονται στα άρθρα 2,3 και 4.

Το άρθρο 7 αφορά κατά κύριο λόγο τον εξαγωγέα, ενώ αναλύει τη διαδικασία αξιολόγησης εξαγωγών και εισαγωγών των όπλων του άρθρου 2 (1) και των υλικών που καλύπτονται από τα άρθρα 3 και 4 εφόσον δεν υπόκεινται σε απαγορεύσεις του άρθρου 6 περί διεθνών συνθηκών. Τα κριτήρια αξιολόγησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εξετάζουν, μεταξύ άλλων, αν τα υλικά θα χρησιμοποιηθούν για «τη διάπραξη ή τη διευκόλυνση σοβαρής παραβίασης του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Στη περίπτωση που διαφανεί ότι υπάρχει επιτακτικός κίνδυνος αξιοποίησης των υλικών για ενέργειες του παραβιάζουν τα κριτήρια της παραγράφου 1, τότε το κράτος εξαγωγής δεν θα προβεί στην σχετική εξαγωγή.

Το άρθρο 8 αναφέρεται στις υποχρεώσεις του εισαγωγέα, και τα μέτρα που πρέπει να λάβει προκειμένου να συνδράμει στη διεξαγωγή της αξιολόγησης όπως προσδιορίζεται από το άρθρο 7. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν και την υποβολή στοιχείων της τελικής χρήσης ή τελικού χρήστη των αγαθών.

Το άρθρο 9 αναφέρει την υποχρέωση κάθε κράτους μέρους της συνθήκης να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διευκολύνεται η διέλευση ή μεταφόρτωση των συμβατικών όπλων που καλύπτονται από το άρθρο 2(1) μέσω του εδάφους του.

Το άρθρο 10 προβλέπει όπως τα συμβαλλόμενα μέρη λάβουν τα κατάλληλα νομοθετικά μέτρα που ρυθμίζουν την διαμεσολάβηση (brokering) των συμβατικών όπλων που καλύπτονται από το άρθρο 2(1), δηλαδή την καταγραφή ατόμων και επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο τομέα της διαμεσολάβησης των 8 κατηγοριών του άρθρου 2(1).

Το άρθρο 11 αναφέρει τα μέτρα που υποχρεούται να λαμβάνουν τα συμβαλλόμενα μέρη για την αποφυγή εκτροπής, κατά τη μεταφορά τους, συμβατικών όπλων που καλύπτονται από το άρθρο 2(1). Συγκεκριμένα, τα συμβαλλόμενα κράτη καλούνται να καθιερώσουν συστήματα ελέγχου που θα αξιολογούν τον κίνδυνο εκτροπής της εξαγωγής και τη δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ τους, στον τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο εκτροπής κατά την μεταφορά των συμβατικών όπλων που καλύπτονται από το άρθρο 2(1). Στην περίπτωση που διαπιστωθεί εκτροπή από συμβαλλόμενο κράτος, πρέπει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα βάσει της εθνικής νομοθεσίας αλλά και του διεθνούς δικαίου ώστε να αντιμετωπιστεί η εν λόγω εκτροπή. Σε κάθε περίπτωση, η Συνθήκη ενθαρρύνει τα συμβαλλόμενα κράτη να ανταλλάσουν στοιχεία μέσω της Γραμματείας της συνθήκης για τα μέτρα που λαμβάνουν για την αντιμετώπιση της εκτροπής.

Το άρθρο 12 καλεί τα συμβαλλόμενα κράτη να διατηρούν εθνικά αρχεία για τις άδειες που εκδίδουν οι αρμόδιες αρχές για τις εξαγωγές των συμβατικών όπλων του άρθρου 2(1). Τα εν λόγω αρχεία πρέπει να διατηρούνται για τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια και να συμπεριλαμβάνουν προορισμό, ποσότητα, αξία και τύπο όπλου που καλύπτεται από το άρθρο 2(1) της Συνθήκης.

Το άρθρο 13 προβλέπει την αρχική υποβολή έκθεσης προς τη Γραμματεία της Συνθήκης μέτρων που έλαβε για την υλοποίηση της Συνθήκης περιλαμβανομένων εθνικών νόμων, κανονισμών και διοικητικών μέτρων. Προβλέπει επίσης την ετήσια υποβολή αναφοράς όπου θα αναγράφεται η εμπορική δραστηριότητα των συμβατικών όπλων που καλύπτονται από το άρθρο 2(1). Τα στοιχεία θα καλύπτουν το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Το άρθρο 14 επισημαίνει τη ανάγκη εφαρμογής των απαραίτητων μέτρων ώστε να τηρηθεί η εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης.

Το άρθρο 15 προσδιορίζει το πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας προκειμένου να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η Συνθήκη. Ενθαρρύνεται η ανταλλαγή πληροφοριών για θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της Συνθήκης σύμφωνα με τα αντίστοιχα συμφέροντα ασφαλείας και την εθνική νομοθεσία των συμβαλλόμενων κρατών. Επίσης, ενθαρρύνεται η κοινή συνεργασία σε έρευνες, ποινικές διώξεις και ένδικα μέσα που σχετίζονται με παραβιάσεις των εθνικών μέτρων που προβλέπονται από την Συνθήκη.

Το άρθρο 16 αναφέρεται στη δυνατότητα χωρών να ζητήσουν τη συνδρομή των συμβαλλόμενων χωρών ώστε να βελτιώσουν τις θεσμικές, νομικές και τεχνικές ικανότητες που με τη σειρά τους θα συνδράμουν στην καλύτερη εφαρμογή της Συνθήκης. Σχετική βοήθεια μπορεί να προέλθει και από διεθνείς οργανισμούς ή και μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

Το άρθρο 17 καθορίζει τη διεξαγωγή της πρώτης διάσκεψης των Κρατών Μερών της Συνθήκης όπου θα υιοθετηθεί και ο εσωτερικός κανονισμός της Συνθήκης.

συμπεριλαμβανομένων και των οικονομικών διατάξεων που θα διέπουν τη λειτουργία της Γραμματείας. Στο εν λόγω άρθρο συμπεριλαμβάνεται και ο στόχος της τακτικής διάσκεψης των κ-μ της Συνθήκης όπως η τροποποίηση της Συνθήκης, η σύσταση βοηθητικών οργάνων και ο προϋπολογισμός.

Το άρθρο 18 αφορά τη σύσταση της Γραμματείας της Συνθήκης και τις αρμοδιότητες και δομή αυτής.

Το άρθρο 19 αναφέρεται στο τρόπο επίλυσης διαφορών, μέσω διαπραγματεύσεως η συμβιβασμού, μεταξύ κ-μ της Συνθήκης αναφορικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της.

Το άρθρο 20 προσδιορίζει τη διαδικασία τροποποίησης της Συνθήκης κατόπιν προτάσεως κράτους μέλους της. Οι προτάσεις θα εξετάζονται στο πλαίσιο της Διάσκεψης των κρατών-μελών ανά τριετία, και μετά το έκτο έτος από την ενάρξεως της ισχύος της Συνθήκης. Τροποποιήσεις υιοθετούνται με τη συγκατάθεση των τριών τετάρτων του κ-μ που παρίστανται και ψηφίζουν ενώ θα τίθεται σε ισχύ ενενήντα ημέρες μετά την ημερομηνία κατάθεσης στο Θεματοφύλακα.

Το άρθρο 21 αναφέρεται στη διαδικασία υπογραφής, κύρωσης και αποδοχής της Συνθήκης επισημαίνοντας ότι η εν λόγω Συνθήκη που άνοιξε για υπογραφή στις 3 Ιουνίου 2013 θα παραμείνει ανοικτή για προσχώρηση από κάθε ενδιαφερόμενο κράτος, ενώ τα κυρωτικά έγγραφα θα κατατίθενται στο Θεματοφύλακα.

Το άρθρο 22 προσδιορίζει ότι η Συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ ενενήντα μέρες μετά την ημερομηνία κατάθεσης του πεντηκοστού εγγράφου κύρωσης αποδοχής ή έγκρισης, ενώ κράτη που θα καταθέσουν τα σχετικά έγγραφα κατόπιν θέσεως σε ισχύ της Συνθήκης, θα είναι σε θέση να την εφαρμόζουν ενενήντα μέρες μετά την ημερομηνία κατάθεσης του εγγράφου κύρωσης.

Το άρθρο 23 δίνει τη δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 6 και 7 [απαγορεύσεις & αξιολόγηση εξαγωγών & εισαγωγών] μετά την υπογραφή της συνθήκης και για όσο διάστημα εκκρεμεί η θέση της Συνθήκης σε ισχύ για το συγκεκριμένο κράτος.

Το άρθρο 24 ορίζει τη διάρκεια ισχύος της Συνθήκης η οποία είναι απεριόριστη εκτός αν ο Θεματοφύλακας ενημερωθεί από κ-μ ότι προτίθεται να αποσυρθεί. Στη προκειμένη περίπτωση, ο Θεματοφύλακας θα ενημερώσει τα λοιπά κ-μ της Συνθήκης, και η απόσυρση θα τεθεί σε εφαρμογή ενενήντα μέρες μετά την ιδιοποίηση του Θεματοφύλακα.

Το άρθρο 25 δίνει τη δυνατότητα σε κάθε κράτος να διατυπώσει επιφυλάξεις σχετικά με την εφαρμογή της Συνθήκης. Οι εν λόγω επιφυλάξεις μπορούν να εκφραστούν κατά την υπογραφή, κύρωση, αποδοχή, έγκριση ή προσχώρηση Κράτους στη Συνθήκη.

Το άρθρο 26 επισημαίνει ότι προσχώρηση στη Συνθήκη Εμπορίας Όπλων δεν θα θίξει τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί από το συμβαλλόμενο κράτος στο πλαίσιο υφιστάμενων συμφωνιών, ενώ παράλληλα δεν θα ακυρώσει διακρατικές συμφωνίες αμυντικής συνεργασίας που έχουν συναφθεί μεταξύ κρατών που προσχωρούν στην παρούσα Συνθήκη.

Το άρθρο 27 ορίζει τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών ως το Θεματοφύλακα της συνθήκης.

Το άρθρο 28, ακροτελεύτιο άρθρο της Συνθήκης προσδιορίζει όπως η Συνθήκη, μεταφρασμένη στην Αραβική, Κινεζική, Αγγλική, Γαλλική, Ρωσική και Ισπανική γλώσσα είναι γνήσιο κείμενο και θα κατατεθεί στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

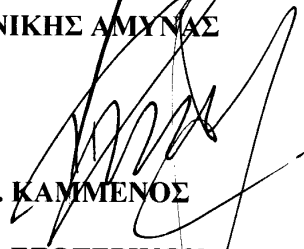
Αθήνα, 4/1/ 2016

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

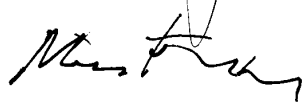
**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ**

Π. ΚΟΥΡΟΥΜΠΑΣ

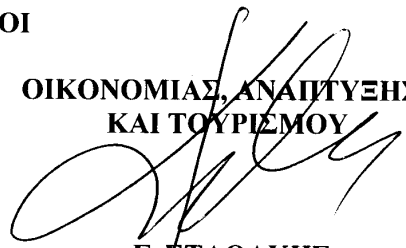
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Π. ΚΑΜΜΕΝΟΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ν. ΚΟΤΖΙΑΣ

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

Γ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

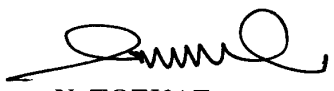
**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ε. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

**ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ**

Ν. ΤΟΣΚΑΣ